

ת"פ (חיפה) 26786-09-23 - מדינת ישראל נ' שלומי לוי,

ת"פ (חיפה) 26786-09-23 - מדינת ישראל נ' שלומי לוי, מחוזי חיפה

ת"פ (חיפה) 26786-09-23

מדינת ישראל

נגד

שלומי לוי, (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

[08.10.2024]

לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר

ב"כ המאשימה - עו"ד אביבית קבדה

ב"כ הנאשם - עו"ד אברהם סופר ממשרד עו"ד עלאא סלימאן (מטעם הסנגוריה הציבורית)

ב"כ משפחת המנוחה: עו"ד גל מוטאי ובני משפחת המנוחה

גזר דין

ההליך וכתב האישום

1. הנאשם הורשע על סמך הודאתו, שניתנה במסגרת הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים, בעבירות הבאות: המתה בקלות דעת, עבירה לפי סעיף 301 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); הפקרה אחרי פגיעה, עבירה לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה"); נהיגה ללא רישיון נהיגה, עבירה לפי סעיף 10א(א) לפקודת התעבורה; נהיגה ללא ביטוח, עבירה לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970; פריצה לרכב לשם גניבה, עבירה לפי סעיף 413 סיפא לחוק העונשין; גניבת רכב, עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין; גרימת נזק לרכוש עבירה לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "תקנות התעבורה") + סעיף 68 לפקודת התעבורה; אי ציות לתמרור אדום, עבירה לפי סעיף 22א(א)+(ב) לתקנות התעבורה + סעיף 68 לפקודת התעבורה ואי מתן זכות קדימה במעבר חציה, עבירה לפי סעיף 67 לתקנות התעבורה + סעיף 68 לפקודת התעבורה.

הודאת הנאשם ניתנה לאחר תיקון כתב האישום שנעשה במסגרת ההסדר, מבלי שהושגה הסכמה עונשית. הוסכם כי לעניין העונש יטען כל צד את טענותיו באופן חופשי.

2. בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: "כתב האישום") נאמר כי הנאשם מתגורר בטירת הכרמל וכי אין לו רישיון נהיגה ומעולם לא הוציא רישיון נהיגה כחוק.

- מורן יוסף אברהם הוא תושב טירת הכרמל והבעלים של שני רכבי משא מסוג שברולט סלברדו, הראשון נושא מ.ר. 72-2927-01 (להלן: "הרכב החדש") והאחר נושא מ.ר. 61-434-78 (להלן: "הרכב הגנוב").
3. ביום 25.8.2023 סמוך לשעה 03:11 צעד הנאשם ברחוב יצחק שמיר בטירת הכרמל לעבר רכב מסוג טויוטה יאריס שחנה בחניית נכים ברחוב. הנאשם פרץ את הרכב בכך שפתח את הדלת הימנית ונכנס וישב בתוך הרכב. בהמשך, יצא הנאשם מהרכב, חצה את הרחוב והמשיך לגעת בדלתות של הרכבים שחנו ברחוב.
4. בסביבות השעה 03:21 הגיע הנאשם סמוך לרכב החדש, פרץ את הרכב בכוונה לבצע גניבה באופן שפתח את דלת הרכב החדש, נכנס לרכב וגנב ממנו מפתח ושלט שהיה מונח שם ושייך לרכב הגנוב. בהמשך פרץ הנאשם את הרכב הגנוב באמצעות השלט ונכנס לתוכו. סמוך לשעה 04:07 הניע הנאשם את הרכב הגנוב יצא מהחנייה והחל לנהוג בו ברחבי העיר טירת הכרמל ללא רשות בעליו, מתוך כוונה שלא להחזירו לבעליו כשהוא לא מיומן בנהיגה כלל.
5. במהלך נסיעתו, סמוך לשעה 04:15 בהגיעו לכיכר של הרחובות ז'בוטינסקי והרצל, פגע הנאשם עם הפינה הימנית קדמית של הרכב במשאית גדולה שעמדה בכיכר, לאחר מכן נסע לאחור, עקף את המשאית והמשיך בנסיעתו.
6. סמוך לשעה 04:32 הגיע הנאשם עם הרכב לצומת המרומזר של רחוב ז'בוטינסקי וכביש 4 שם לא ציית לאור אדום ברמזור שהיה מואר בכיוון נסיעתו, חצה את הצומת באור אדום וביצע פניית פרסה כשהוא פוגע בעמוד המוצב על אי תנועה.
7. בהמשך, בסמוך לשעה 04:34 הגיע הנאשם לכיכר של רחוב שרת ורחוב הרצל כשהוא נוהג במהירות בלתי סבירה. אותה שעה חצתה את מעבר החצייה ברחוב הרצל המנוחה מירי מסיקה ז"ל ילידת 1975 (להלן: "המנוחה").
8. בהגיעו לכיכר, נהג הנאשם ברכב הגנוב בקלות דעת, תוך שהוא נוטל סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות ובהן תוצאת המוות, נהג ברכב במהירות בלתי סבירה, החל לפנות שמאלה בכיכר, איבד שליטה על הרכב, סטה מכיוון נסיעתו בכיכר לשמאל, עלה על שטח ההפרדה ופגע בעמוד תמרור המוצב על אי תנועה המפריד בין הנתיבים. הנאשם המשיך בתנועה לנתיב הנגדי ופגע עם חזית הרכב במנוחה שחצתה את הכביש במעבר חציה, עלה עליה עם הרכב ודרס אותה. לאחר מכן המשיך הרכב בתנועה ופגע עם פינה קדמית של חזית הרכב הגנוב בחזית רכב מסוג יונדאי מ.ר. 56-778-11 שחנה בחנייה מסודרת, ואשר נזרק לאחור ונעצר במאוזן על נתיב הנסיעה השמאלי. הנאשם המשיך בנסיעה ונעצר כאשר עלה עם חלקו הקדמי שמאלי של הרכב, על חומת אבן בנויה.
9. כתוצאה מהתאונה נגרם מותה המידי של המנוחה במקום.
- הנאשם אשר ידע כי הוא פגע עם הרכב במנוחה, יצא מהרכב וברח מהמקום בריצה מבלי לעצור כדי לעמוד על תוצאות התאונה ומבלי שהעניק לה עזרה, למרות שקראו לו לעצור.

סמוך לשעה 20:30 נעצר הנאשם על ידי המשטרה כשהוא בביתו.
הראיות לעונש

10. במסגרת ראיותיה לעונש, העידה המאשימה את אמה, אחותה ואחיה של המנוחה. אמה של המנוחה, יפה מסיקה, העידה כי היא אלמנה בת 72 וכי המנוחה היתה בתה הבכורה שהתגוררה יחד עמה, תמכה בה והיתה כל עולמה. האם שיתפה כי היתה תלויה במנוחה בכל צרכי היום-יום וכי בעקבות התאונה היא הפכה חרדתית ותלותית באופן מוחלט בכדורים. עוד הוסיפה כי היא היתה הראשונה שראתה את גופת המנוחה מתחת לגלגלי הרכב הכבד וכי צעקה לעזרה בכל הכוח וחיפשה את הנהג על מנת שיושיט עזרה, אך הוא נעלם. העדה שיתפה כי הכאב מהמראה הקשה אליו נחשפה אינו מרפה ממנה וכי היא סובלת מסיזמים ואינה מצליחה להירדם משך לילות שלמים.

קארן עמר-מסיקה, אחותה של המנוחה שיתפה כי היא סובלת מסרטן שאובחן אצלה בעקבות האירוע מושא הדיון. חייה של המנוחה נגדעו באכזריות והיא הופקרה למוות כשהיא על הכביש מתבוססת בדמה. העדה הוסיפה כי המנוחה היתה עוגן עבור משפחתה והותירה אחריה משפחה כואבת ועצובה. אמה היא הנפגעת העיקרית שכן היא איבדה את עצמאותה וחיה בבדידות לצד הכאב הנוראי שהיא חווה.

אחיה של המנוחה, משה מסיקה, העיד כי המנוחה היתה סעד וסמך ועוגן עבור אמה שהיתה תלויה בה, בייחוד לאחר שהתאלמנה. הוא עצמו נשוי ואב לשבעה ילדים המתגורר בדרום הארץ ואילו אחותו קארן נשואה גם היא ואם לשני ילדים, ועל כן מטבע הדברים הדאגה לאם המשפחה הפכה מורכבת יותר.

11. המאשימה הגישה את גיליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם (מע/1) ממנו עולה כי התנהלו נגדו שני הליכים פליליים בבית משפט השלום לנוער בחיפה. האחד בגין שימוש ברכב ללא רשות והאחר בגין פריצה לבניין שאינו דירה וביצוע גניבה, היזק לרכוש במזיד, וסיוע לפריצה לבניין. שני ההליכים הסתיימו בצו דרכי טיפול וללא הרשעה. בנוסף, הגישה המאשימה את מרשם הרשעותיו התעבורתיות של הנאשם (מע/2) המלמד כי התנהלו נגדו שבעה הליכים תעבורתיים, אחד מהם בגין נהיגה ללא רישיון נהיגה. ששה הליכים הסתיימו בהרשעה ואילו ההליך שעניינו נהיגה ללא רישיון הסתיים בצו דרכי טיפול.

עוד בקשה המאשימה כי הסרטון המתעד את התאונה יהווה ראיה מטעמה לעניין העונש.

12. מטעם ההגנה העידה סבתו של הנאשם, דבורה קלבין-בכר, שהגישה מכתב בו העלתה את דבריה (נע/1). בפתח עדותה בקשה העדה סליחה ממשפחת המנוחה על העוול הכבד והכאב שנגרם לה. העדה שיתפה כי הנאשם למד בחינוך מיוחד בשל הבעיות מהן סבל בתקופת הלימודים. הסביבה בה גדל חשפה אותו למציאות ולמעשים שאותם לא חווה בבית ואשר השפיעו עליו לרעה. על כן לפני שלוש שנים, וחרף המצוקה הכלכלית ממנה סובלת המשפחה, מכרו הוריו את ביתם ועברו להתגורר בשכונה טובה יותר כדי להרחיק את ילדיהם מהשפעתה הרעה של הסביבה הקודמת אליה נחשפו. נאמר כי אביו של הנאשם סובל מנכות בשיעור 100% והנאשם הוא זה שדאג לאביו לא אחת ושמר עליו ברגעיו הקשים, שהסתיימו לרוב באשפוז. אמו עובדת בשכר מינימאלי למרות מצבה הרפואי המורכב. העדה הוסיפה כי עם גיוסו של הנאשם לצבא היא קיוותה כי ישתלב וימצא את מקומו. אלא שהצבא שחרר אותו מהשירות בגין אי התאמה. מאז לא מצא הנאשם את עצמו ונגרר אחר חברה שולית שהשפיעה עליו לרעה ודרדרה אותו.

העדה הוסיפה כי הנאשם בחור טוב שכל עתידו לפניו, אינו אדם רע מטבעו וראוי ליתן לו הזדמנות שניה. לדבריה הוא יעשה הכל על מנת לשקם את חייו והיא אף תתגייס לעזרתו כדי שיהפוך להיות אזרח מועיל לחברה.

13. ההגנה הגישה דו"ח בדיקה פסיכולוגית שעבר הנאשם בשנת 2002 (נע/2). הסנגור ציין כי על אף שמדובר בבדיקה מלפני שנים רבות, היא נועדה לשפוך אור על ילדותו ונסיבות התבגרותו. איני רואה צורך לפרט את הדו"ח המקיף, הן כדי לשמור על צנעת פרטיותו של הנאשם, והן משום שמדובר בדו"ח שנערך לפני שנים רבות ואינו משקף את מצבו של הנאשם נכון להיום. אומר בתמצית כי הדו"ח מפרט את הרקע המשפחתי של הנאשם, את הקשיים בהם נתקל במסגרות הלימודיות השונות, כבר מגיל צעיר ואת האבחונים והטיפוליים להם נדרש. יצוין כי בהיותו בן 8.5 אובחן הנאשם כסובל מהפרעה של חוסר קשב ופעילות יתר (ADHD) ללא תגובה חיובית לריטלין. עוד נאמר כי הנאשם הופנה לאבחון פסיכולוגי שהצביע על פערים גדולים בין היכולות השונות ועל משכל גבולי וחשד ללקות למידה. טיעוני הצדדים לעונש

14. בראשית טיעוניה לעונש, הפנתה המאשימה לסרטון המתעד את אירועי כתב האישום, לרבות התאונה ובריחת הנאשם מהזירה. מדובר בנאשם שנהג ברכב ללא מיומנות לנהיגה ברכב בכלל ובמשאית בפרט, תוך סיכון אישי וסיכון כלל המשתמשים בדרך. האירוע החל בכך שהנאשם פרץ לרכב והחל בנסיעה פרועה ברחובות העיר טירת הכרמל, ושיאו בפגיעה במנוחה שחצתה את הכביש במעבר חציה, וסופו בהפקרתה תוך הימלטות מהמקום.

15. המאשימה עמדה על החומרה הרבה הטמונה בנהיגה פרועה על ידי מי שמעולם לא הוכשר לנהיגה ואין בידו רישיון נהיגה כדין ועל החומרה בה מתייחס בית המשפט לעבירות אלו המסכנות את חיי כל העושים שימוש בדרך. נאמר כי הערכים המוגנים שנפגעו מהעבירות בהן הורשע הנאשם הם ערך חיי האדם וקדושת החיים והגנה על שלומם ובטחונם של אזרחים כמו גם הגנה על רכושם וקניינם.
16. לאחר שעמדה על נסיבות ביצוע העבירות ועל מדיניות הענישה הנוהגת בכגון דא, בקשה המאשימה לקבוע כי מתחם העונש ההולם את נסיבות ענייננו נע בין 10-14 שנות מאסר לריצוי בפועל ופסילת הנאשם מלהוציא או להחזיק רישיון נהיגה לצמיתות.
- בשים לב לכך שהנאשם הודה רק לאחר שנשמעו עדים מהותיים בתיק, וכי לחובתו הרשעות קודמות, לרבות הרשעה בעבירה דומה של שב"ר ונהיגה ללא רישיון נהיגה משנת 2019, בקשה המאשימה לגזור את עונשו בחציו העליון של המתחם לו עתרה. בנוסף, בקשה להשית עליו קנס כספי ופיצוי משמעותי למשפחת המנוחה, מאסרים מותנים ופסילה לצמיתות.
17. הסנגור מצדו טען כי מבלי להקל ראש בחומרת העבירה ותוצאותיה הטרגיות, הרי שהשתלשלות האירועים כפי שהיא מתוארת בכתב האישום מלמדת כי לא מדובר בעבירה בדרגת החומרה הגבוהה. זאת, נוכח העובדה שהפגיעה במנוחה נגרמה לאחר שהנאשם איבד שליטה על הרכב וסטה מנתיב נסיעתו אל עבר הנתיב הנגדי בו חצתה המנוחה את הכביש. לשיטת ההגנה הפגיעה בערכים המוגנים של קדושת החיים אינה ברף הגבוה. לעניין ההפקרה נטען כי הנאשם ידע כי בזירת האירוע נמצאים אנשים שיושיטו עזרה למנוחה ויסייעו לה.
18. לאחר שהפנה לנסיבת הקשורות בביצוע העבירה ולמדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, טען ב"כ הנאשם כי מתחם העונש ההולם נע בין 4-8 שנות מאסר, לצד ענישה נלווית.
19. בהיבט של הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הפנה הסנגור להודאתו של הנאשם ונטילת האחריות מצדו על מעשיו, לנסיבות חיי הקשות ולפגיעה שנגרמה לו ולבני משפחתו מביצוע העבירה והרשעתו. לפיכך, עתר לגזירת העונש בתחתית המתחם. דברו האחרון של הנאשם
20. בדברו האחרון ביקש הנאשם סליחה ממשפחת המנוחה על הצער והכאב שהסב לה, תוך שציין כי לא התכוון לפגוע באיש. הנאשם הוסיף כי הוא נוטל אחריות מלאה על מעשיו וכי הוא מרגיש קושי לחיות עם תוצאתם. דיון והכרעה
21. מתחם העונש ההולם נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה, ולשם כך נדרש בית המשפט להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין.

22. הערכים המוגנים שנפגעו במקרה דנא הם בראש ובראשונה הערך הנעלה של קדושת חיי אדם, שלמות גופו וקניינו ושמירה על שלום הציבור בכללותו, לרבות ציבור משתמשי הדרך. עבירת ההפקרה מבטאת בנוסף פגיעה בעיקרון הסולידריות האנושית והחברתית. העבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה, ללא פוליסת ביטוח בת תוקף ואי ציות לרמזור אדום פוגעות בעיקרון שלטון החוק והסדר הציבורי.

23. בית המשפט העליון הביע לא פעם את עמדתו בדבר הצורך בהחמרת הענישה כלפי נהגים הגורמים לתאונות דרכים שתוצאתן קטלנית. זאת, כחלק מתרומתו של בית המשפט למיגור תופעת הקטל בכבישים. יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 1802/17 אבו סיאם נ' מדינת ישראל (28.6.2018):

"תאונות הדרכים הן רעה חולה במקומותינו, אשר לדאבון הלב קנתה לה שבת בקרב כלל האוכלוסייה, מכה ללא רחם ומותרת קורבנות רבים בגוף ובנפש - הם וקרוביהם. מדי שנה בשנה נקטלים חייהם של רבים-רבים בתאונות דרכים מיותרות אשר ניתן היה למנוען. לעיתים קרובות מדי, האשם לקרות התאונות הוא הגורם האנושי אשר בכוחו למגר, ולמצער להפחית, את מספרן של תאונות הדרכים על נזקיהן ותוצאותיהן ההרסניות. נדמה כי המאבק בתאונות הדרכים, על היבטיו השונים, הוא נחלת הכלל. מערכת המשפט אף היא נוטלת במאבק חלק חשוב בהיבט ההרתעתי באמצעות השתת ענישה הולמת אשר בכוחה להגביר את המודעות להשלכות הקשות הנובעות מהפרת כללי הנהיגה והזהירות בכבישים (ראו: ע"פ 2247/10 ימיני נ' מדינת ישראל, פ"ד סד(2) 740, 666 (2011); ע"פ 2221/16 טיגבה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 והאסמכתאות שם (1.9.2016))."

במספר רב של הזדמנויות נדרש בית המשפט לנגע הקטל בכבישים, שלרוב מקורו בנהיגה עבריינית המובילה למותם של חפים מפשע ולפגיעה קשה בחייהם של בני משפחותיהם, בציינו כי תרומתו של בית המשפט למיגור נגע זה היא על דרך של גזירת עונשים הולמים ומחמירים. זאת, גם כאשר מדובר בנהגים "נורמטיביים". בע"פ 1920/14 מדינת ישראל נ' אבירם (26.4.15) (להלן: "פרשת אבירם") נאמר כי:

"בית משפט זה עמד לא פעם על הצורך להחמיר בענישה על מנת להילחם בנגע תאונות הדרכים בכלל ובאלה הקטלניות בפרט ... נקיטת יד קשה נגד עברייני תנועה שגרמו בנהיגתם הרשלנית למותם של אחרים יש לה מקום גם באותם המקרים אשר בהם מדובר בנאשמים נורמטיביים שהעולם העברייני זר להם ואשר מטבע הדברים יתקשו להתמודד עם מאסר מאחורי סורג ובריא. בהקשר זה כבר נפסק כי "אין מקום לענישה סלחנית מדי במקרים אלה ויש להעדיף את הצורך להעביר לציבור מסר ברור ומרתיע, אלא אם כן מתברר כי קיימות נסיבות אישיות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות סטייה מרמת הענישה הראויה" (ראו, ע"פ 5787/04 שחאדה נ' מדינת ישראל (8.9.2004)). הטעם לכך הוא שאל מול הקושי אותו חווה הנאשם שגרם לתאונת הדרכים הקטלנית, ניצבים נפגעי הקטל בדרכים שחיהם נגדעו וכן בני משפחתם שחיהם השתנו ולא ישובו עוד לעולם להיות כשהיו. המימדים המדאיגים של הקטל בדרכים, מחייבים על כן הטלת ענישה מרתיעה גם כאשר הנהג הפוגע ניהל אורח חיים נורמטיבי טרם קרות התאונה". בע"פ 5167/05 מג'דוב נ' מדינת ישראל (10.10.05), נאמר כי:

"תופעת הפגיעות בנפש ובגוף עקב תאונות דרכים המשתוללות בכבישי הארץ מחייבת את מערכת המשפט לגייס את כוחותיה למלחמה יעילה, בכלים הקיימים, כדי לסייע במיגור מכת התאונות וקטילת חיי אדם תמימים עקב התנהגות עבריינית על הכביש. בין האמצעים הנתונים בידי מערכת המשפט, מצוי כלי הענישה. ראוי להשתמש בו באופן שישג את תכליתו, ויביא, בין שאר האמצעים הננקטים, להחדרת המודעות לכללי המותר והאסור בנהיגה בכביש, ולסכנות האורבות מהפרתם".

24. העבירה של הפקרה לאחר פגיעה אף היא קשה ומכוערת. היא פוגעת "בשורשי הסולידריות החברתית והאישית המינימלית לקיומה של חברה תקינה; בריחתו של הנהג מן המקום היא מעשה אנטי חברתי ואנטי מוסרי מובהק וראוי הוא כי יענש בכל חומר הדין" (ע"פ 3626/01 ויצמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 187).
בע"פ 5000/08 סומך נ' מדינת ישראל (22.3.2009) נאמרו הדברים הבאים בהתייחס לעבירה של הפקרה אחרי פגיעה:

"העבירה חלה על כל מעורב בתאונה, בלא קשר לשאלת אחריותו לתאונה. הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות של אתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה".

25. אף העבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בת תוקף, בהן הורשע הנאשם, חמורות ומחייבות עונש משמעותי. ברע"פ 1483/19 ליפשיץ נ' מדינת ישראל (6.3.19), קבע בית המשפט את הדברים הבאים שהתייחסו אמנם לנהיגה בזמן פסילה, אך נכונים ביתר שאת לגבי מי שנהג כשמעולם לא החזיק ברישיון נהיגה ולא הוכשר לכך:

"נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רישיון טומנת בחובה סכנה לביטחונם ולשלומם של הנהגים והולכי הרגל שבסביבה, והיא אף משקפת יחס מזלזל בחיי אדם, בצווי בית המשפט ובחוק (ראו למשל: רע"פ 5300/18 סלאמה נ' מדינת ישראל (פורסם בנוב 12.8.2018)). בנוהגו בפעם השלישית בזמן פסילה, בעוד עונש מאסר בשל נהיגה בזמן פסילה תלוי ועומד מעל לראשו, ביטא המבקש כי אין עליו מורא הדין והוא אינו נרתע מסיכון חיי אדם. יש לייחס חומרה רבה להתנהגות זו, המצדיקה, בנסיבות העניין, עונש מאסר בפועל כפי שנגזר על המבקש".

26. בבואי לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, נתתי דעתי להתנהלותו השערורייתית והמופקרת של הנאשם. הלה פרץ לשלושה רכבים תוך פחות משעה, גנב אחד מהם והחל לנסוע ברחובות העיר טירת הכרמל בנהיגה פרועה, תוך שהוא פוגע ברכבים שחנו לצד הכביש, חוצה צומת מרומזר באור אדום, פוגע בתמרורים, עולה על שטח הפרדה ולבסוף פוגע במנוחה וגורם למותה. כל זאת, כאשר מדובר במי שמעולם לא הוציא רישיון נהיגה, לא הוכשר לנהיגה, וודאי לא ברכב משא, ומי שאף התנהל נגדו בעבר הליך פלילי בגין נהיגה ללא רישיון.

שיאה של התנהלותו המופקרת של הנאשם היתה בבריחתו מהזירה והימלטותו מהמקום לאחר שפגע במנוחה, מבלי לעמוד על מצבה או להושיט לה כל עזרה, בין בעצמו ובין בדרך של הזעקת כוחות הצלה. אני דוחה בשתי ידיים את טענת הסנגור כאילו עזב הנאשם את המקום לאחר שנוכח לדעת שבזירה נמצאים אנשים שיוכלו להזעיק עזרה. ראשית, לא הוצגה כל ראיה לנוכחותם של אנשים בזירת האירוע, ביחוד כשמדובר בתאונה שהתרחשה בסמוך לשעה 4:30 לפנות בוקר. שנית, נוכחותם של אנשים אחרים בזירה אינה פוטרת את הנאשם מחובתו לגשת לאחר התאונה, לבדוק את מצבה של מי שנפגעה מנהיגתו ולהזעיק עזרה ככל שהדבר נדרש. לא זו בלבד שמדובר בחובה המעוגנת בדין, אלא זו חובתו של כל בן אנוש, שמקורה במוסר ואנושיות בסיסית. ודוקו הנאשם לא טען כי ראה שאנשים בסביבה הזעיקו עזרה, אלא הניח כי הם יעשו כן ולכן בחר להסתלק מהמקום. כאמור, אני דוחה טענה זו בשתי ידיים.

27. עוד ראיתי להביא בחשבון, במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, את התוצאה הטראגית של התנהלות הנאשם, המתבטאת במותה בטרם עת של המנוחה. מדובר באישה בשלהי שנות ה-40 לחייה, שעוד שנים רבות היו לפניה, שפתיל חייה נגדע באחת כשהיא מותירה אחריה משפחה אבלה ודואבת, רק בשל התנהלותו הפרועה וחסרת המעצורים של הנאשם.

28. בנוסף, ראיתי להביא בחשבון את חלקו הבלעדי של הנאשם בביצוע העבירות ואת מידת אחריותו לתוצאתן הטראגית. לא מדובר במי שבהיסח הדעת סטה מנתיב נסיעתו ופגע בשוגג במנוחה, אלא במי שבחר במודע לעלות על רכב משא כשאינו כשיר לנהיגה, נהג במהירות ובפראות ברכב, תוך שהוא פוגע במספר כלי רכב חונים ותמרורים. למרות זאת, לא נמלך הנאשם בדעתו ולא עצר את הרכב, אלא המשיך בנהיגתו הפרועה עד שפגע במנוחה וגרם למותה.

29. הפסיקה מורה כי על בית המשפט לבחון מספר פרמטרים בבואו לגזור את דינם של נאשמים שהיו מעורבים בתאונות דרכים קטלניות. בע"פ 764/21 מדינת ישראל נ' אבו לבן (21.4.2021) נאמר כי: "הפסיקה התוותה זה מכבר את עקרונות הענישה ביחס למי שגרמו לתאונה קטלנית. כלל ראשון הוא כי יש להחמיר בעבירות מסוג זה נוכח עקרון קדושת החיים; כלל שני מורה לשקול את מידת האשמה של גורם התאונה; כלל שלישי מוסיף כי על פי רוב, נסיבותיו האישיות של הנהג אשר גרם לתאונה נסוגות מפני חומרת התוצאה (ראו למשל בע"פ 5135/18 עבידיה נ' מדינת ישראל), פורסם בבנו[פסקה 2 לפסק דינו של השופט נ' הנדל (26.6.2019)]".

30. בבואי ללמוד על מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, נתתי דעתי לפסקי הדין הבאים. אני ער לכך שבחלק מאותם פסקי דין הנסיבות היו מעט שונות מענייננו, אך יש בהם כדי ללמד על מגמת הענישה.

בע"פ 8718/20 פלוני נ' מדינת ישראל (7.12.2022) נדון עניינם של בגיר וקטין שגרמו לתאונה קטלנית. הבגיר מבין השניים הורשע בעבירה של המתה בקלות דעת, הפרת חובת נוסע להתקשר לגופי הצלה, מעשה פזיזות ורשלנות ברכב, אי ציות להוראות שוטר ואיסור לנהוג ללא רישיון נהיגה וללא תעודת ביטוח. הקטין הורשע בעבירת המתה בקלות דעת, הפקרה, מעשה פזיזות ורשלנות ברכב, אי ציות להוראות שוטר, נהיגה ללא רישיון נהיגה ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בת תוקף. באותו מקרה מדובר היה בקטין ובגיר שהסיעו את המנוחה ברכבם, כאשר הקטין נוהג ברכב מבלי שהוא מורשה לכך. לאחר ששוטרים הורו להם לעצור והם נענו ועצרו בצד הדרך, פתחו המערערים בנסיעה מהירה מהמקום בכוונה להימלט מהשוטרים, תוך נסיעה נמהרת ורשלנית. המערערים המשיכו בנסיעה פרועה במהירות מופרזת עד שעלו על אי תנועה, ומעוצמת הפגיעה התרומם הרכב באוויר, פגע במעקה בטיחות והתהפך מעבר לכביש לתוך שדה. כתוצאה מהתאונה, המנוחה, שנסעה ברכב יחד עם המערערים וישבה במושב האחורי, נהרגה. בית המשפט המחוזי הטיל על הנאשם הבגיר 8 שנות מאסר בפועל ואילו על הקטין נגזרו 9 שנות מאסר בפועל בצירוף עונשים נלווים. בית המשפט העליון ציין כי אמנם העונש שהוטל על הבגיר אינו קל, אך הוא בא לבטא את חומרת מעשיו ואת מגמת ההחמרה בעבירות מעין אלו. נקבע כי יחד עם זאת, כאשר בית המשפט חורג ממדיניות הענישה הנוהגת כדי להחמיר את רף הענישה, עליו לעשות זאת במתינות ובהדרגתיות, תוך שהוא שומר על עיקרון אחידות הענישה ועל קיומו של מדרג חומרת ענישה בין העבירות השונות. על רקע זה, מצא בית המשפט העליון כי העונש שהושת על המערערים מצדיק התערבות מה והעמיד את עונשו של כל אחד מהם על 7 שנות מאסר בפועל.

בע"פ 1512/19 עכאשי נ' מדינת ישראל (4.12.19), נדון ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה, גרם מוות ברשלנות, נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא ביטוח ושיבוש מהלכי משפט. המערער, אשר נהג ברכבו כאשר הוא פסול מלנהוג לתקופה של 19 חודשים על פי גזר דין קודם, עקף אופנוע, סטה במהלך העקיפה ימינה, פגע באופנוע וגרם למותו של הנהג. המערער אשר ידע כי היה מעורב בתאונה, נמלט מן המקום ולא הזעיק עזרה. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4-7 שנות מאסר, וגזר על המערער עונש של 5 שנות מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים, לרבות פסילת רישיון נהיגה למשך 12 שנים. ערעור הנאשם על חומרת העונש נדחה על ידי בית המשפט העליון.

בע"פ 1964/20 אספה נ' מדינת ישראל (12.8.20), נדון ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה ושיבוש מהלכי משפט, ומנגד הוא זוכה מחמת הספק מעבירות של נהיגה בשכרות ונהיגה במהירות העולה על המותר. המערער נהג ברכבו ובמהלך נסיעתו פגע באופניים, עליהם רכב קטין אשר הרכיב את חברו הקטין שאיבד את חייו כתוצאה מהפגיעה באופניים. במקרה דנן הוכח כי לאחר קרות התאונה, עזב המערער את המקום בלא לאמוד את תוצאותיה ומבלי להושיט עזרה למנוח או לחברו ששכבו פצועים על הארץ, וזאת למרות שהיה מודע לכך שפגע בהם. עוד נקבע כי המערער ניסה לשבש מהלכי משפט, כאשר מסר דברי שקר לשוטרים שפנו אליו ושאלו על אודות הפגיעה ברכבו, ושיקר פעם נוספת כאשר מסר שלא הוא נהג ברכב. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 2.5 ל-5.5 שנות מאסר בפועל, וגזר על המערער 4.5 שנות מאסר לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את הערעור על חומרת העונש, והעמידו על 3 שנות מאסר בפועל, תוך שציין כי עונש זה מגלם החמרה משמעותית אך מידתית של הענישה הנוהגת בעבירות הפקרה לאחר פגיעה, וצפוי לשמש בסיס להעלאה הדרגתית של רף הענישה גם בעתיד.

בפרשת אבירם, נדון ערעור המדינה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, אשר הרשיע את המשיב בעבירות של גרם מוות בנהיגה רשלנית, הפקרה אחרי פגיעה ושיבוש מהלכי משפט. המשיב נהג במשאית, עשה במהלך נסיעתו שימוש בטלפון הנייד שברשותו ולא הבחין במנוח אשר רכב על אופניו בשולי הדרך. המשיב פגע בחלק האחורי של האופניים ורכב האופניים הועף מאופניו ונחבט בקרקע. מותו של רוכב האופניים נקבע בבית החולים אליו הובהל. נקבע כי בנו של המשיב, שהיה עמו ברכב, אמר לו כי הוא פגע ברוכב האופנים אך המשיב המשיך בנהיגה. בשלב מאוחר יותר חזר לאזור התאונה, החנה את המשאית במקום שאינו בולט לעין, ניגש למקום התאונה והעמיד פנים כי הוא עובר אורח. כל זאת נעשה שעה שהמנוח שוכב מדמם על הקרקע, מבלי שהמשיב מעניק לו עזרה או ניגש אליו. בהמשך, נצפה המשיב משליך לשיחים את מראת המשאית שנעקרה כתוצאה מהפגיעה במנוח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 24-48 חודשי מאסר בפועל, והשית על המשיב 28 חודשי מאסר. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה והטיל על המשיב עונש של 36 חודשי מאסר, תוך שצוין כי בקביעת העונש הוא התחשב בהסדר הטיעון שהושג, בנסיבותיו האישיות של המשיב, בהמלצת שירות המבחן וכן בכלל לפיו ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את מלוא חומרת הדין עם נאשם.

בע"פ 9924/16 פוגרבניאק נ' מדינת ישראל (8.5.17), נדון ערעורה של נאשמת אשר הורשעה בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, גרימת מוות ברשלנות ואי מתן אפשרות להולך רגל לחצות במעבר חצייה בבטחה. המערערת נהגה ברכב, בו שהה גם בן זוגה, ותוך כדי נסיעתה הסיטה את מבטה מהכביש, הסתכלה לעבר הטלפון הסלולרי שבן זוגה החזיק ופגעה בהולכת רגל אשר חצתה במעבר חצייה. כתוצאה מהפגיעה, נזרקה הולכת הרגל קדימה, נפלה ונותרה שרועה על הקרקע כשהיא סובלת מחבלות קשות ושברים מרובים בגפיים. המערערת עזבה את המקום מבלי להזעיק עזרה, על אף שידעה כי הולכת הרגל נחבלה קשות. בסופו של דבר נפטרה הולכת הרגל בבית החולים. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4 ל-7 שנות מאסר, וגזר על הנאשמת 4 שנות מאסר, לצד עונשים נלווים. במהלך הדיון בערעור, הציע בית המשפט למדינה לשקול את האפשרות שהמערערת תרצה עונש מאסר שיאפשר לבתה הפעוטה, אשר נולדה חודשים ספורים לפני כן, לשהות לצדה בכלא במהלך כל תקופת מאסרה. זאת, לאור הטענה כי על פי נוהלי שב"ס - הפעוטה יכולה לשהות במחיצתה של האם עד להגיעה לגיל שנתיים. לאור הסכמת המשיבה, העמיד בית המשפט העליון את עונש המאסר על 33 חודשי מאסר לריצוי בפועל בניכוי ימי מעצרה של המערערת, וזאת מבלי להתערב ביתר רכיבי הענישה, זולת ביטול רכיב הקנס.

בע"פ 3664/11 מדינת ישראל נ' רשיד (7.9.11), נדון ערעור המדינה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי אשר הרשיע את המשיב בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, נהיגה ברשלנות אשר תוצאתה חבלה של ממש, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף וללא ביטוח, ושהייה בלתי חוקית, וגזר על המשיב עונש של 24 חודשי מאסר. המדובר בתושב הרשות הפלסטינית, שבזמן שהייתו שלא כדין בשטחי מדינת ישראל, נסע במשאית בדרך צדדית, מבלי שהחזיק ברישיון נהיגה ישראלי או ביטוח בתוקף. במהלך נסיעתו, חסם המשיב רכב אחר, וגרם לכך שאותו רכב יתנגש במשאיתו. בעקבות כך, נחבל נהג אותו רכב חבלה רב מערכתית, ולמעשה לא התאושש עד למועד הדיון בערעור. בעקבות התאונה נטש המערער את המשאית ונמלט מהמקום מבלי להגיש עזרה לפצוע. בית המשפט העליון החמיר בעונשו של המשיב ודן אותו ל-48 חודשי מאסר, כאשר הוא מאמץ את עמדת המדינה לפיה העונש שהטיל בית המשפט המחוזי על המשיב אינו הולם את חומרת מעשיו ותוצאתם הקשה.

בע"פ 5754/19 קשתי נ' מדינת ישראל (22.1.20), נדון ערעורה של נאשמת שהורשעה בעבירות של גרימת מוות ברשלנות ובהפקרה. המערערת פגעה באמצעות רכבה בהולך רגל שחצה את הכביש במעבר חצייה, והלה הוטח על שמש המכונית והוטל אל הכביש. הולך הרגל הובהל לבית החולים, וכעבור שלושה ימים נפטר מפצעיו. נקבע כי המערערת ידעה שפגעה במנוח, אך לא עצרה את רכבה במקום התאונה כדי לברר תוצאותיה ואף לא הזעיקה עזרה. רק לאחר כ-40 דקות התקשרה ודיווחה לרשויות על קרות התאונה. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם בעניינה של המערערת נע בין 24-48 חודשי מאסר בפועל, והשית עליה 24 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

עוד ראו המקרים אליהם הפנה בית המשפט העליון בע"פ 4289/14 חנונה נ' מדינת ישראל (21.1.15), פס' 63, המלמדים על מדיניות ענישה מחמירה במקרים דומים.

31. אני רואה להוסיף כי לבד מעבירות ההמתה וההפקרה בהן הורשע הנאשם בענייננו, שהן החמורות מבין העבירות שיוחסו לו, וכן לבד מעבירות התעבורה, הורשע הנאשם גם בעבירות של פריצה לרכב לשם גניבה וגניבת רכב. גם עבירות אלו חמורות ומחייבות מתן ביטוי עונשי.

32. לאחר שבחנתי את הערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות בענייננו, את נסיבות ביצוען ואת מדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע כי מתחם העונש ההולם נע בין 7-10 שנות מאסר לריצוי בפועל. גזירת העונש בתוך המתחם

33. בבואי לגזור את עונשו של הנאשם בתוך המתחם שנקבע לעיל, הבאתי בחשבון את הודאתו בעבירות שיוחסו לו, המבטאת נטילת אחריות מצדו על מעשיו. יחד עם זאת, יש לומר כי מדובר בהודאה שניתנה לאחר שהתנהלו שתי ישיבות הוכחות, במהלכן העידו מספר עדי תביעה. מדובר באירוע המתועד במצלמות אבטחה כך שהתשתית הראייתית בתיק היתה מוצקה למן תחילת ההליך. חרף זאת, בחר הנאשם לכפור במיוחס לו, תוך שהוא מודה כי נהג ברכב הגנוב, אך טוען כי לאחר נסיעה קצרה פגש באדם, שאינו יודע את זהותו, אשר רכש ממנו את הרכב והוא עצמו עזב את המקום. כל זאת, תוך חצי שעה וכאשר האירוע התרחש בסביבות השעה 4:30 לפנות בוקר. נוכח התשתית הראייתית כאמור, ראוי היה שהנאשם יקבל אחריות על מעשיו בשלב מוקדם של ההליך. בנסיבות, הודאתו אמנם מצדיקה התחשבות מסוימת בעת גזירת העונש, אך אין הוא זכאי למלוא ההתחשבות השמורה למי שמכה על חטא, מצר על מעשיו ונוטל אחריות עליהם באופן מידי.

34. בגזירת העונש נתתי דעתי לכך שחרף גילו הצעיר, הספיק הנאשם לצבור מספר הרשעות תעבורתיות, כאשר עניינו של אחד ההליכים שהתנהלו נגדו היה נהיגה ללא רישיון. אותו הליך הסתיים אמנם ללא הרשעה בצו דרכי טיפול, אך בגינו נפסל הנאשם מלהוציא רישיון נהיגה וחתם על התחייבות להימנע מביצוע עבירה דומה. בנוסף, היה הנאשם מעורב בשני הליכים פליליים בבית משפט השלום לנוער בגין שימוש ברכב ללא רשות וכן בשל הסתבכותו בעבירות רכוש. הליכים אלו הסתיימו אמנם ללא הרשעה ובצו דרכי טיפול, אך הם מעידים על כך שלא מדובר במי שזו הסתבכותו הראשונה עם החוק.

35. נתתי דעתי לגילו הצעיר של הנאשם ולנסיבותיו האישיות והמשפחתיות כפי שפורטו בעדותה של סבתו ובדו"ח הבדיקה הפסיכולוגית (נע/2). יחד עם זאת וכפי שציין בית המשפט העליון לא אחת, כאשר מדובר בקיפוח חיי אדם בנסיבות דומות, נסיבותיו האישיות של הנאשם נסוגות מפני האינטרס הציבורי. ברע"פ 2996/13 נייאזוב נ' מדינת ישראל (13.08.2014) נאמרו הדברים הבאים ביחס לכך:

"האמת תורה דרכה, כי הענישה במקרי גרימת מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסקינן ככלל בנאשמים נורמטיביים שמעדו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עולמן של שתי משפחות; בראש וראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שקופדו חייו בשל רשלנות; אליה נכמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע ולמשפחתו, לא רק בשל הענישה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו איפוא כי הנאשמים מתייסרים אף הם, בכלל וגם בפרשה שלפנינו...

אין ספק, וכמתואר מעלה, כי האירועים הקשים הטביעו חותמם בחיי המבקשים, החווים את תוצאות התאונה. ואולם ממול לנגד עינינו חיי המנוחים שנקטעו באבם ועקרון קדושת החיים, עקרון יסוד במורשתנו המשפטית, העברית והישראלית, ומן המפורסמות שאינן צריכות ראייה, וסבל משפחת הקרבנות. סוף דבר: משקופחו חיי אדם ברשלנותו של נהג, המדיניות השיפוטית היא מאסר בפועל, בהיעדר נסיבות אישיות חריגות מאוד המצדיקות זאת. קשיים אישיים ומשפחתיים הכרוכים בכניסה למאסר הם אינהרנטיים למצב, ועל כן ככלל לא ייראו אלה כנסיבות להקלה."

36. לסיכום ועל יסוד מקבץ הנימוקים שנמנו לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 7 שנות מאסר לריצוי בפועל, שיימנו ממועד מעצרו ביום 25.8.2023.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים עבירה של המתה בקלות דעת או הפקרה אחרי פגיעה ויורשע בגינן.

ג. 8 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים כל עבירת רכוש מסוג פשע ויורשע בגינה.

ד. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה.

ה. 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים עבירה של נהיגה ללא ביטוח או אי ציות לתמרור אור אדום.

ו. פסילה בפועל מלהוציא או להחזיק רישיון נהיגה למשך 12 שנים ממועד שחרורו ממאסרו.

ז. פיצוי למשפחת המנוחה בסך 75,000 ₪, שיועבר ליורשיה על פי דין וישולם עד ליום 2.1.2025 באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, ו' תשרי תשפ"ה, 08 אוקטובר 2024, במעמד הנוכחים.